

TELEGRAFUL ROMÂN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:

pentru Sibiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fl.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației tipografiei arhid., Sibiu, str. măcelarilor 45.

Correspondențele

să se adreseze Redacției „Telegrafului Român”, str. măcelarilor Nr. 45.
Epistole nefrancate se refuză. Articoli nepublicați nu se înapoiază.

INSERTIUNILE:

Pentru odată 14 fl., — de douăori 24 fl., — de trei ori 30 fl.
rândul cu litere garmond.

Noi și independiștii.

Sibiu, 12 Mai n.

N'am spus în numărul trecut tot ce aveam de spus, cu privire la alianța cu Justiștii, în scopul elupării votului universal, și n'am spus mai ales, că ce ni s'a întâmplat tocmai cu antecesorul domnului Justh în șefia sa de astăzi, cu Irányi Daniel, la care s'a provocat domnul Justh în Arad. Vom reflecta deci la cuvintele sale, rostite în fața adunării dela Arad. Le scoatem din „Românul”, organul partidului național român, unde cetim următoarele, în numărul 86:

„Irányi și Mocșary (ambii fruntași independenți) au prezentat în anii 1872, 1874 și 1882 camerei proiecte asupra sufragiului universal. În această luptă s'au înrolat și naționalitățile, cari încă au luptat totdeauna pentru acest vot, și proiectul lui Irányi, înaintat la 1882, l'au subscris între alții și deputați naționaliști, în frunte cu Mocșary”.

Domnul Justh a voit probabil să constate, că în chestia votului universal Românii au făcut și altădată cauză comună cu independenștii, și viceversa. De ce să nu facă deci și de astădată o nouă înfrățire de arme? Și are dreptate dl Justh. Au făcut deputații naționaliști români cauză comună și în trecut cu independenștii maghiari. E o mică greșală însă în ce privește anii la cari se provoacă dl Justh, și greșala aceasta e, ori greșală de memorie, care cade în sarcina dlui Justh, ori o greșală de tipar, care trebuie pusă în contul „Românului”. Pentru că la anul 1882 nu s'a prezentat camerei ungare nici un proiect în chestia votului universal, și mai ales nici unul subscris și de deputații naționaliști, în frunte cu Mocșonyi, din motivul, că afară de generalul Traian Doda, nu aveam la 1882 nici un deputat naționalist

în dietă, iar Mocșonyi nu mai făcea parte din dietă dela 1874.

Va fi înțeles deci domnul Justh proiectul dela 1872, care întru adevăr, era subscris și de Români, dintre cari Alexandru Mocșonyi a rostit atunci cel mai frumos discurs parlamentar în favorul sufragiului universal. La 1874 apoi puținii deputați naționaliști pe cari îi aveam în dietă, nu au mai luptat pentru votul universal, ci pentru *unificarea censului*, pentru estinderea legii electorale din Ungaria și asupra Ardealului, deoarece credeau, că pentru Românii din Transilvania și numai din aceasta s'ar putea naște un mare favor.

Faptul în sine e însă esact, că în trecut a existat înfrățire de arme între Români și partidul independenștii din dieta țării. Când au decretat Românii ardeleni mai întâi pasivitatea, în conferența dela Mercuria, partidul independenștii, prezidat de Irányi, le-a adresat un călduros apel, invitându-i să nu intre în pasivitate, ci să intre în partidul independenștii, să-l întărească pe acesta ca oameni din sânul lor, pentru că poată face împreună *rezolvarea definitivă a chestiei de naționalitate*, care se recunoștea deci, că nu a fost bine deslegată prin legea de naționalități.

Tot Irányi apoi, cu alți trei independenști din dietă, și cu deputații naționaliști Dr. Al. Mocșonyi, Dr. Hodoș și Dr. Miletici, au compus un proiect de lege referitor la chestia de naționalitate, rezolvându-o în mod mulțămitor pentru toți, și adevărat, tot cam pe când independenștii și Românii luptau împreună și pentru votul universal. Cu altă ocaziune apoi partidul independenștii, pus sub conducerea lui Irányi, a trecut în programul cu care și-a început lupta electorală și *executarea conștientă a legii de naționalitate*. Deci, precum la început era convins acest partid, că chestia de naționalitate nu e bine rezolvată

prin legea de naționalitate, tot așa era convins acum, că dacă s'a făcut această lege, cel puțin să fie executată, ca naționalitățile să se poată bucura de puținele favoruri garantate în ea pe seama lor.

Așa s'a purtat față de noi partidul independenștii, de sub șefia lui Irányi. Deci cu multă bunăvoință. Dar numai la început; pentru că în măsura în care s'a întărit, i-a slăbit și dragostea față de noi. În urmă mai rămăsese în partid numai Mocșary Lajos, care credincios principiilor pe cari le-a avut dintru început în chestia de naționalitate, ne mai apăra din când în când în dietă. Și urmarea care a fost? L'a scos din dietă însuși partidul său, care nu se mai solidariza cu el.

Căci atunci, când acest Mocșary, acest politician corect și independenștii convins, ca deputat ales în cerc independenștii, și-a ridicat glasul în dietă (în ședința din 8 Februarie 1886) pentru a constata, că au dreptate Românii când se plâng, că legea de naționalitate e pentru ei literă moartă, care nu se aplică, și că au dreptate când cer respectarea drepturilor, cari le sunt garantate în legile patriei: s'a sculat însuși șeful independenștilor, Irányi Daniel, la care s'a provocat dl Justh în adunarea dela Arad, și a condamnat cu toată asprimea procedura lui Mocșary, care face acum politică pe scoteala proprie, după ce partidul independenștii nu se solidarizează cu el în chestia aceasta, căci nu vrea să favorizeze prea mult pe alții, pentru că prin aceasta „*și sapă groapa proprie*”. Și Mocșary n'a mai primit mandat dela Unguri independenști!

Iată deci, că nici Irányi nu mai era la 1886 acela, care era la 1872. Și nu pentru că el s'ar fi schimbat, căci a rămas până la moarte același om cinstit, corect, iubitor de dreptate, cu respect față de lege, ci pentru că *impresurimea* sa avea acum alte

vederi, mai înaintate-patriotice. Și dacă Irányi s'a putut schimba în chestia de naționalitate, cine garantează, că dl Justh nu se va schimba în chestia votului universal, dacă așa îi va cere în o bună dimineață — *impresurimea*? Și apoi atunci când știm foarte bine, că dl Justh chiar de nu s'ar schimba, are un plan propriu de arondare a cercurilor electorale, care acceptat de dietă ne-ar face iluzoriu votul universal în măsură chiar mai mare decât pluralitatea contelui Andrassy, — ce rost are să ne înhăimăm la carul dlui Justh?!

Punem numai întrebările, iar cei în drept mediteze asupra lor.

Adunarea din Igrăș.

În comuna mare românească Igrăș din comitatul Torontalului, în Banat, s'a ținut Duminecă o adunare populară bine cercetată, la care au participat mai mulți fruntași români din Arad. S'a început la orele 3 d. e. Au vorbit poporul domnii: Dr. Cornel Iancu, Dr. Ioan Săoiu, Constantin Savu și Vasile Goldiș. Adunarea a votat în urmă o moțiune, care sună astfel:

„Adunarea populară a partidului național român, ținută în comuna Igrăș în ziua de 7 Mai n. a. c. protestează împotriva politicii generale a guvernului actual, care desprețuiește drepturile naționale ale popoarelor nemaghiare din patrie, — pretinde înfrățirea cât mai urgentă a legii despre votul universal, secret, egal, direct și pe comune, — roagă comitetul executiv al partidului național român să colaboreze întru acest scop împreună cu toate partidele politice din țară, cari cu sinceritate și fără rezervă luptă pentru același scop, — pretinde respectarea principiului, ca fiecare popor să fie instruit, administrat și judecat în limba sa proprie”.

S'a trimis din adunare telegramă de aderență domnului Gheorghe Pop de Băsești, președintelui comitetului național și domnului D. Teodor Mihal, președintelui clubului parlamentar naționalist. Adunarea a deors în cea mai exemplară ordine și cei 16 jandarmi prezenți nu au avut altă de lucru, decât să se primble în jurul mulțimei.

FOIȘOARĂ.

Domnul Cristos și Sf. Petru

de Selma Lagerlöf.*)

Era pe vremea când mântuitorul nostru și Sfântu Petru s'junseră în Raiu, după ce trăiseră pe pământ și trecuseră pe el prin mulți ani de înfrățire.

Ne putem închipui ușor bucuria lui Sfântu Petru.

Să te așezi frumos pe înălțimile cerești și să privești de acolo de sus toată lumea sub picioarele tale, e cu totul altceva de cât să umbli cerșind din poartă în poartă. Ce plăcere să te plimbi în grădinile Raiului pentru un om obișnuit să umble rătăcind și care nu știa chiar dacă pe nopțile de furtună, are să găsească un adăpost, ori o să fie silit să aștepte orăpatul de zăpadă sub vânturi reci pe ploaie și pe întuneric! În fundul sufletului său Sfântu Petru nu fusese nici odată destul de sigur că totul o să se sfârșească cu bine.

Nici odată el n'a putut să scape de îndoială, nici de oarecare neliniște. Dacă

Mântuitorul nostru este stăpânul lumii, la ce slujă toată asprimea vieții lor?

Într-o zi chiar viața i s'a părut așa de grea, că era cât pe aci să piardă nădejdea. Stăpânul nostru îl dusesse la poalele unui munte înalt: și iată că se pun să-l urce, fără că Sfântu Petru să știe ce aveau să facă acolo.

Străbătura orașele, care se întindeau pe poalele acestui munte, apoi castelele, cari erau clădite pe coastă. Nu se opriră nici la locuințele țărănilor, nici la vitele bogatilor și lăsară în urma lor coliba celui din urmă pădurar.

Ajuns la margine, unde muntele se înălța, gol fără copaci, fără tufișuri, trecură prin fața unei chiliuțe, pe care un sfânt de pustnic și-o zidise acolo ca să vie în ajutorul călătorilor în primejdie. Și se scufundase în nemărginitele câmpii de zăpadă, sub cari dorm tângii pământului și au atins în sfârșit ghețarii sălbateci, unde o capră sălbatică abia ar fi îndrăznit să se risce.

Acolo sus, Mântuitorul nostru a găsit o biată mică paseră cu gâtul roșu, moartă de frig. El o strânge de pe jos și o ia cu dânsul spre marea mirare a lui Sf. Petru. Și și-au cântat de drum înainte amândoi pe gheșta cea alunecoasă. Nici odată Sfântu Petru nu s'a crezut mai aproape de împărăția morții: căci un vânt rece ca moartea și o negură întunecoasă

ca moartea îi acoperi și nu mai desăbeai nici urmă de fire însuflețite. Și cu toate astea ei nu erau încă de cât la jumătatea înălțimeii muntelui.

— Să ne întoarcem îndărăt, îl rugă Sfântu Petru.

— Nu înoc, ră punde Mântuitorul; vreau să-ți arăt ceva, care are să-ți dea curaj, ca să suferi toate necazurile.

Și-au urmat dar drumul lor prin ceață până la un zid mare năpraznic de înalt, care le tăia trecerea.

— Zidul acesta, zise atunci Mântuitorul, face înconjurul muntelui și n'are nici o spărtură pe unde să-l poți trece.

Nici o ființă viețuitoare n'a văzut și nu va vedea vreodată ce e dincolo de el. Acolo începe Raiul și pe toate povârnișurile sale dorm morții cei fericiți.

Dar Sfântu Petru avea înfrățirea cu mului, care nu putea crede în ce i se spune.

— La spatele acestui zid, adaugă Mântuitorul, nu mai sunt întunecuri, nici vânturi înghețate ca aici, dar o vară veșnic verde și străluciri de soare și de stele.

Sfântu Petru nu putea de loc să-și ascundă îndoiala. Atunci Mântuitorul luă pasărică găsită pe gheșta și îi dete drumul dincolo de zid: și îndată după aceasta Sfântu Petru auzi ciripitul și cântatul vesel al unei pasări domnești și nu-l fu mică

mirarea lui. El se întoarse spre Domnul și îi zise:

Să ne coborâm pe pământ și să suferim acolo tot ce-o trebui să suferim. Adevărat mi-a zis: Este un loc unde moartea este învinsă de viață.

Se scoborâră deci și-și luară din nou viața lor rătăcitoare și dureroasă. Și au trecut mulți ani, înainte ca Sfântu Petru să fi mai revăzut zidul Raiului. În tot timpul acesta se mulțumise să suspine numai după minunatele locuri din lumea cealaltă. Astăzi însă nu mai are nevoie să suspine. A plecat. Și, de dimineată până seară, se adapă la izvoare neseceate de bucurie.

Cu toate acestea Sfântu Petru nu era în Rai de cât de vre-o 15 zile și un inger se apropie de Mântuitorul, care sta pe un tron și, după ce se închină de șapte ori îl vesti că o mare nenorocire a trebuit să-l lovească pe Sfântu Petru, căci el nici nu mai mănâncă, nici nu mai bea, și ochii îi sunt roșii de jur împrejur, ca și când n'ar fi dormit de mai multe nopți.

La această știre, Domnul se sculă și plecă întru căutarea lui Sfântu Petru. Il găsi foarte departe de acolo, într'un colț pustiu al Raiului, întins pe pământ, cu hainele sfășiate și cu cenușe pe cap.

(Va urma).

*) Selma Lagerlöf, institutoare în Suedia, e una din cele mai distinse și originale scriitoare contemporane. Operele ei („Cartea Legendelor”, „Legăturile invizibile etc.”); traduse mai în toate limbile, au fost premiate acum un an cu marele premiu Nobel.

Dintr'o inspecție școlară.

Publicăm în cele următoare o parte din raportul unui inspector școlar tractat de al nostru despre vizitarea câtorva școli de ale noastre confesionale. Acest raport cuprinde o seamă de observații cufitorile, a căror cetire poate aduce folos tuturor cetitorilor. El s'a făcut pe baza constatărilor dela examen și dela inspecția din decursul anului.

Nu vom începe prin a clasifica aceste examene cu obiectivele note de „distins, bine, suficient și nesuficient”, căci după convingerea mea și după părerea generală a bărbatilor de școală, fiind examenele scoțite ca niște prilejuri de festivități școlare pe deoparte, iar pe de altă ținând seamă, că prezența publicului numărătorului, care pune întrebarea, cât și asupra elevilor, cari dau răspunsul, pentru a să-și poată câștiga cineva informațiuni sigure despre deosebita învățătorului și în general despre mersul învățământului, va trebui neapărat să cerceteze pe fiecare învățător în decursul anului, în zilele lui de lucru, iar nu numai în ziua de sărbătoare a examenului.

Conduc de dorința de a cunoaște învățătorii din protopopiat, pe fiecare în braza și în ogorul muncii sale, atât cu ocazia inspecțiilor, cât și la examene m'am mulțumit cu rolul de simplu observator, lăsând fiecărui învățător teren larg a-și manifesta propria personalitate, a-și desfășura nealterat deosebita sale, întocmai cum e obișnuit a face aceasta zilnic, când nu e controlat sau supravegheat de nimeni.

La mulți dintre învățători am observat însă cu mirare un grad măritor de nesiguranță și dibuire nu numai în punerea întrebărilor, ci în întreaga atitudine lor. Așa d. e. la întâia inspecție în Noemvrie 1909, câțiva dintre învățători, după intrarea în sala de învățământ și fi rugam să procedeze ca și când nu eș fi eu acolo, după fiecare întrebare mă priviau, așteptând un semn de aprobare sau neaprobare, și nu erau cu toată atențiunea îndreptată spre răspunsurile elevilor nici cu toată liniștea și siguranța, de care trebuie să dea dovadă un învățător bun și conștient în ori ce moment, ori ce fel de inspecție ar avea în clasa sa, plăcută sau neplăcută.

La învățătorii cei tineri s'ar mai putea scuza nesiguranța aceasta prin lipsa de orientare în chestiunile practice ale pedagogiei. De altfel în genere se dau dovezi surprinzătoare, că cei mai mulți dintre dâșii nu sunt în deăuns orientați nici în cele teoretice.

Observările ce vor urma să nu fie considerate, ca izvorând din pornirea de a critica, ci mai mult din tendința de a contribui cu ceva la îndreptarea scăderilor actuale.

Acute experiențe, culese de pe câmpul inspecțiunii școlare în decursul unui an de zile, au fost împărțite cu ocazia inspecțiunilor și la sfârșitul examenelor fiecărui învățător, pe care îl privia, indicându-se totodată și mijloacele de îndreptare pentru viitor.

Știind, că pedagogia este și ea o plantă, a cărei prosperitate și rodire atarnă mai mult dela pământul în care e sădită, decât dela principiile teoretice generale, experiențele acestea practice dacă s'ar oulege cu atențiune și s'ar găsi din toate școalele noastre, ar putea să fie de un netăgăduit folos pentru cunoașterea mai sigură a vieții ce se desfășoară tainic în lăuntru școalelor noastre românești.

Dar să încep cu înșirarea amănunțelor:

1. În A. e școală cu 2 învățători, unul bătrân cu experiență și rutină pedagogică, al doilea tînăr cu puține aptitudini de educator. Clasa celui dintâi se prezintă bine și ca exterior, curățenia și ordinea fiind într'însa mulțumitoare. La inspecția din 4 Martie 1910, copii din anii I, II și III de sub conducerea primului învățător au dat frumoase răspunsuri la religie; învățătorul a dovedit că știe scoate bine în relief momentele etice, chiar și din istorioarele cele mai simple și mai săci, pe cari le povestise începătorilor (din istorioara „Copilul cel sărac” a scos îndemnul milosteniei). Copiii au fost deprinși a spune rugăciunile rar, cu atențiune și la înțeles. Li s'au lămurit obiceiurile noastre religioase, colinde de Crăciun (Patru păstori ș. a.) și s'au făcut aplicări practice nimerite. Întrebare: „Ce zice tatăl-tău când se apucă de lucru?” Răsp.: „Zice Doamne ajută-mi!” Intr.: „Știi tu pe cineva, care nu s'a rugat?” Răsp.: „Știu — istorisește „2 fete la holdă”. — Intr.: „Dar tu știi?” Răsp.: „Știu, Babiloneni, cari au voit să lucreze împotriva lui Dumnezeu”. Și astfel s'au făcut în examen aproape pe neobservate trecerea dela materia anului I la istoria biblică (anul II). În anul al III lea. Inv.: „Ce însemnează piatra, pe care a zis

Mântuitorul că-și va zidi biserica sa?” Răsp.: „Credință”. Învățătorul nu uită a combate, în mod destul de intuitiv și cu efect superstițiile, d. ex.: Intr.: „Ce zice mamă-ta, dacă vaoa voastră nu dă lapte iarna?” Răsp.: „Zice, că i-l au luat strigoile”. Intr.: „E adevărat?” Răsp.: „Nu!” Intr.: „Cine s strigoile?” Răsp.: „Coceni și palele”.

La limba română cetitul a mers oam anevoie cu începătorii; din Comput iarăș mulți elevi știu puțin și lucrează greoiu. Cântări prea savante și grele pentru începători:

„Zorile frumoase pe cer să arată
O epocă nouă prevestind
România toată se desfată
Lumina dorită preamărind etc.”

„Sta-va lumea toată gloria română admirând”.

Cântări mai potrivite:

„Crește mugurul în pom —
Unde-l vede ochiu de om
Mugurul mare crescând
Dela inimă crepând etc.”

Alta:

„Sculți dragălașe muze,
Venii să cântăm din buze
In luna cea dragălașe
A florilor de cîrșe”.

Și:

„O fată de păstor”.

În clasa a II-a (an. IV, V și al VI-lea) răspunsurile cele mai mecanice și mai fluerate s'au dat din catechism. Învățătorul are obiceiul a sta cu cartea în mână dinaintea elevilor și a oti întrebările din carte cuvânt de cuvânt repede și mecanic; învățătorul a neglijat orice exemplificare și aducere în legătură cu cazuri instructive luate din viața de toate zilele; tot astfel și din istorie. Dacă se abat elevii dela textul cărții, de obicei greșesc și se incurcă. Nu sunt deprinși a judeca cu capul lor. Un elev eminent din anul al VI-lea întrebat: „Ce este *statutul organic*”, a răspuns, că e o *fară*! Altul: „Cine sunt urmașii apostolilor?” Răsp.: „Pătrupopii”. La comput elevii denotă puțină siguranță, așteaptă, ca învățătorul să-i ajute tot mereu. Din Fizică nu a luat absolut nimic. Copii accentuează rău românește. Mădova, Bôgdan, apăsând pe silaba întâia; să resimite influința limbei maghiare. Cu ocazia inspecției (4/III 1910) sala de învățământ am sflat-o mai puțin curată decât a celeilalte clase, și păreții golii de tot, lipsiți de orice tablouri și mijloace de învățământ. Au cântat șezând („Ca un glob de aur” și „Crește mugurul în pom”). Între deslămuțuni a fost și poezia lui Goga: Zile rele, care se începe cu exclamația: „crăsmă bună, crăsmă veche”, etc. S'ar fi putut alege din poeziile lui Goga una mai potrivită pentru școală. Ori alegerea aceasta probabil nu e o simplă întâmplare, ocazie pare a fi concludentă pentru înclinațiile personale ale învățătorului, care ar fi de dorit ca să între cu mai multă dragoste în școală, și cu mai puțină în crăsmă.

2. În B. cu ocazia inspecției am observat, că învățătorul are obiceiul la limba maghiară, să provoace dintr'odată 2 elevi, dintre cari unul otește întrebările din carte, iar celalalt spune răspunsurile fără carte, pe când învățătorul stă cu cartea deschisă și el, probabil pentru a controla. Luoru absolut nepotrivit.

Atât cu ocazia inspecției, cât și la examen am observat, că absentează foarte mulți elevi. Învățătorul se scuza, că a arătat în fiecare lună de 2 ori la primărie absențele, însă notarul, un Jidan, n'a voit să ia nici o măsură pentru înlăturarea acestui rău.

Rezultatul examenului a fost foarte slab. Începătorii abia știau să silabizeze. Rugăciunile le fluieră fără nici un înțeles, numai „Mărire Tatălui” zic rar și cu accent mai potrivit. În formele scripturistice se repetă aceeași greșală aproape la toți („să iese”) ș. a. Din aritmetică cei mai mici știau foarte puțin. Exercițiile intuitive se vede, că învățătorul le-a neglijat cu desăvârșire. Un copil nu putea să spună câți copii sed într'o bancă cu el (erau 5 inși) și el, fiind la mijloc, în al cătelea loc vede dela capătul băncii (al 3-lea). Din anul al IV lea a participat la examen un singur băiat bunșor. Celalalți toți duși cu vitele la pășune, căci pentru bieții Români, mai ales în părțile dela câmp, se vede că și azi în secolul al XX-lea e lucru mai însemnat, să le fie vita sătulă, decât să i se lumineze mintea copilului. Anul V și VI lipsește la școala aceasta, fiindcă cei mai în vârstă cercetează școala de stat.

Cântările bisericesti și naționale „Hai-deți frați cu arma n mână” au mers bineșor, dar au cântat șezând!

Atitudinea învățătorului lasă de dorit. E cam neajutorat, când întreabă ține mâna la gură, nu vorbește respicat și e foarte puțin vioiu și flexibil. Întrebările lui sunt neomplete și abstracte d. ex.: „Spune un substantiv!” „Prin ce schimbare trece adjectivul?” ș. a. elusdem generis.

Sala de învățământ e necorăspunzătoare, lipsită de rechizite și de mijloace de intuiție. Comuna bisericăsoă plătește 50 cor. anual chirie. Biblioteca școlară nu este. (Va urma).

Conferențele învățătoresți.

Păreri relative la întemeierea de biblioteci tractuale, a unei biblioteci pedagogice centrale, și a unei reviste pedagogice pentru întreaga mitropolie.

De Iosif Trifa.

(Fine.)

Povestea cu foaia pedagogică înă e cunoscută. După ce muri escelenta revistă pedagogică „Foaia pedagogică” dimpreună cu Barcian, suflatul ei, nu peste mult a puse și foaia mai puțin științifică, dar mai aproape de învățătorime a lui Dariu.

Se credea acum, că altul va lua în mână ducerea mai departe a unei foi pedagogice.

Învățătorimea se vede că a avut altă părere. Mai bucuros a suferit secetă literară, decât să mai sufle viață altei foi. La anul 1906 fu mijlocul nepăsării, apărut apoi în Sibiu revista „Vatra Școlară”. Se știe în ce condiții escelente a apărut. Cele mai bune forțe pedagogice o conduceau. Articole luminoase, chestii de pedagogie modernă, de Dr. Șpan și cuvântul cald de apostol tînăr al lui Lupaș, toate se imbinau în o frumoasă armonie. Se credea în fine, că acum avem o foaie, un povătuitor, care nu ne va părăsi. Dar în curând tagma învățătorilor a ținut să-și dovedească iar virtutea, căci după un an de luptă grea a trebuit să-și dea duhul în mâinile nepăsării. Acum a reînviat — ce e drept, nu la stăruința noastră — dar abea se susține.

Suntem o casă întreagă de cărturari și nu putem ținea nici o foaie! Un fapt, care ne prezintă în o lumină destul de mohorâtă. Aștezi până și cele din urmă tegme de meseriași și muncitori își au foaia lor, pe care o slovenesc cu evlavie, și nu se pot împăca cu lipsa ei, până când noi, o tagmă de inteligenți, ne simțim de minune bine și fără ea.

E bine deci, că s'a pus iar în discuție chestiunea cu foaia. E timpul suprem să luăm o hotărâre statornică a susținea o foaie centrală.

Ei se impune mai ales din următoarele motive:

1. Ca foaie de specialitate are să se ocupe cu știința ce cade în specialitatea ei. Și mai ales să se discute în ea cu o mai largă înțelegere problemele educației. Dacă aceasta nu se face, cauza e că nu cunoaștem literatura pedagogică a Apusului. De aceea foaia se va năzui a face cunoscute învățătorilor toate operele pedagogice străine, care au apărut în românește. În discuția problemelor de educație să se observe mai multă libertate.

Este interesant, că astăzi stăm cu toți îngrămadți și ca oile în staulul școlii herbariane și a treptelor formale; iar cine utoază să iasă, e declarat de eretic și schismatic. Mai multă libertate deci în a discuta și folosi eventual și alte metode, dacă se dovedesc mai ușoare și mai potrivite.

Prelegerilor practice înă să li se dea atenția cuvenită.

De o vreme încoace observ, că la „Vatra Școlară” după fiecare lecțiune practică se pune notă: bună sau rea, dupăcum autorul s'a ținut sau ba de treptele formale. E ceva greșit, pentru că asta înseamnă că pe toate să le strângi în aseleș curele, ca și când toate s'ar potrive.

2. Și dacă accentuăm, ca să se facă știință pedagogică în foaia noastră, iarși nu vom zice să cadă la celalalt extrem: se devină o foaie științifică, seacă. Din contră cerem, ca foaia să se pogoare din înălțimea senină a științei în mijlocul nevoilor și a greutăților noastre. Nu cerem, ca savanții nostri să ne arunce kilometrice articole filosofice, ci noi aștia de jos să o ducem așa cum vom putea.

În această privință foaia centrală ar putea învăța mult dela reposata „Școala și Familia” lui Dariu. În aceasta foaie se scriau articole fără mari pretenții, se discoutau năozurile și lipsurile dăsoălimii. În o serie de biografii scrise sub titlul „Din icoana școlii române la finea veac. 19”, Dariu a știut să scoată la lumină mulți învățători-apostoli, cari munciseră o viață întregă în tăcere și fără zgomot. Prin toate acestea foaia a știut să adune în jural său mulți învățători.

O foaie pedagogică trebuie să noteze tot ce se petrece în lumea învățătorimii. Ea trebuie să fie barometrul vieții învățătoresți. Dar în aceasta privință nici „Vatra Școlară” nu e scutită de greșeli. Chestii de importanță epocală au trecut prin viața școlii, fără ca să li se dea atenția ce li se cuvenia.

Deci vom zice, că și știința în foaia noastră să-și aibă marginile sale.

3. Să se deschidă o rubrică specială, unde să ne putem spovedi năozurile, păsurile, șicanele ce ne ajung. E știut, că prin aceste vremuri de metamorfoză și bejenie, de câte ori ni se încrușează drumurile, de nu mai știm încotro să mergem. La tot cazul va fi bine, având unde ne spune năcazu!

4. În legătură cu această rubrică, un loc special să fie consacrat pentru explicarea legilor și ordinațiunilor. Știut este, că anii aștia din urmă au fost tare mănoși în creșterea a tot felul de legi, ordinațiuni și circulare. „E greu să slugești la doi domni” zic, scriptura, și ou tot dreptul. Rubrica aceasta ar avea deci să aducă orientare și povețe, în ce privește legile și ordinațiunile ce s'au adus și se aduc. Această rubrică eu cred că va fi foarte bună și va face mult pentru lățirea foaii.

Pentru că s'incori să fim, — dară „Vatra Școlară” nu se bucură de o mai largă răspândire, poate chiar și pentru faptul că învățătorul nu găsește în ea ceea ce îi trebuie la moment, ceea ce îi arde la degete. Atunci când va fi rubrica aceasta un povătuitor harnic și cuminte, fiecare învățător va vedea în foaie un călăuz indispensabil, pe care trebuie să și-l aboneze. Atunci sunt siguri, că cetitorii nu trebuie aduși cu circular. Așa ou încetul învățătorul se leagă tot mai tare de foaie și pe urmă el va simți lipsa ei.

5. Foaia să fie cel puțin bilunară. O foaie lunară, fie ea măoar cât de bună, nu mai are influență ce ar trebui să o aibă. De aceea vedem, că pretutindeni revistele se grăbesc a apărea cât se poate mai des. Cele ce rămân cu luna, își perd din influență.

Iată revista „Convorbiri Literare”, foaie cu mare influență pe vremuri.

Azi a pierdut vâlfă de odinioară, pentru că au apucat foile săptămânale și bilunare înainte.

Primăvara vieții noastre literare o aduce Iorga, ou „Sămănătorul” său săptămânal.

Se știe apoi ce succese are „Luceafărul” bilunar, sau ce mișcare sgomotoasă a făcut la vremea sa reposata revistă „Viața Literară”.

Azi aproape numai foile pur științifice apar în format mai mare numai odată pe lună.

Dar după cum am accentuat, foaia noastră n'are să fie sorisă pentru savanți, ci pentru noi aștia, mărunții de jos. Bine va fi deci, dacă va porni din Sibiu cât de des cu povețe în avântul său. Și mai ales dacă vom să facem din ea un povătuitor indispensabil, nu mai are nici un farmec să fie lunară, căci dacă vom aștepta până va veni foaia cu povațe, ne iau aștia.

6. De sine înțeles, că foaia va urmări cu atenție toată mișcarea noastră literară, relevând ceea ce apare și merită să fie citit.

Scrisori din Bucovina.

O mare bucurie a stărnit vestea, că Liciu va veni în curând în Bucovina. Marele artist român, care și-a câștigat merite netăgăduite ridicând la înălțimea cuvenită arta românească, s'a hotărât să vină din nou în mijlocul fraților săi din Bucovina, pe cari i-a îndrăgit din cele dintâi zile a primei sale venirii din anul trecut. Și dacă singură vestea asta a trezit entuziasm și bucurie în fiecare Român dornic și setos de accentele dulci ale limbei sale, ou atât mai mare va fi bucuria când se va cunoaște repertoriul stagiunii anului acestuia.

Domnul Liciu este hotărât, ca în anul acesta, să joace pe scena teatrului orașenesc din C rnați trilogia măestrului Delavrancea: „Apus de soare”, „Viforul” și „Luceafărul”. Ca aceste di Liciu ne va pune în curent cu cele mai de seamă producțiuni ale artei dramatice române.

Vom fi transpuși în zilele de glorie, ou sute de ani în urmă, văzând trecutului însemnat al nostru. Aceste reprezentații vor căpăta o strălucire deosebită prin prezența autorului lor, — măestrul Delavrancea, actualul ministru al lucrărilor publice — care a promis, să fie de față la predarea pieselor sale.

Pe lângă acestea se vor juca și trei piese de Caragiale și „Fântâna Blanduziei” de Alexandri, alcătuit astfel o stagiune pur românească.

Intocmai ca societățile similare ale Nemților și Cehilor din nordul monarhiei noastre, astfel și „Școala română din Cernaui” a tipărit tiubre în cinoi ouluri și le-a pus în vânzare ou câte 2 bani bu-

oata. A și avut rezultatul dorit, căci publicul românesc le-a dat atențiunea cuvenită, și în timp scurt s-au vândut mai multe zeci de mii de timbre.

Ziua sfântului Gheorghe pentru orașul Siret, dar mai mult, pentru districtul Siret, a fost o zi de mare sărbătoare. În această zi s'a făcut sfântirea noului internat de băieți ortodocși români. Înființarea acestui focal e meritul preoților din împrejurime, având de scop, ca aici copiii să capete o creștere bună și românească.

A. B.

Apel!

Parohienii din Rapoltul-mare voină să și edifice din nou școala confesională, nedispunând de mijloace materiale îndestulătoare — fiind numai un an de când și-au renovat biserica — apăsând pe această cale la sprijinul tuturor Românilor de bine, să binevoiască a contribui cu o bobol lor pentru a putea aduna o sumă suficientă pentru a putea edifica.

Subscripții nădăjduim, că Românii de bine, — cari doresc înaintarea poporului nostru românesc și cari doresc, ca altarele în cari s'a cultivat dragostea de legea și de limba noastră strămoșească, să nu se pierdă, — nu vor pregeta a veni în ajutorul poporului nostru, care deși sărac, lucrând în parte pe moșile domnilor, a asigurat salariul învățătorilor, în conformitate cu legea, din ale sale puteri, — fiind în comună și școala de stat, — pentru a putea acoperi cheltuielile cu edificarea școlii. Ofertele maritimise, cari să vor cuita pe cale ziaristică, rugăm să se trimită pe adresa Episcopiei parohiale române gr-ort. în Rapoltul-mare (Nagy Rápoly, per Pisk).

Rapoltul-mare, în 5 Maiu n. 1911.

Vasile Păllinean,
paroh.Lazar Danciu,
epitrop.

Convocare.

P. T. Domni și societăți, cari au subscris acți la înființând institut general de asigurare „Fortuna”, societate pe acți în Sibiu, se convoacă prin aceasta la

Adunarea generală constituantă,

care se va ține la Duminecă, în 14 Maiu st. n. 1911, la orele 10 a. m. în sala Muzeului „Asociațiunii” din Sibiu, pe lângă următoarea

Ordine de zi:

1. Deschiderea și constituirea adunării.
2. Constatarea acțiunilor prezenți și a voturilor ce reprezintă.
3. Raportul fondatorilor și constatarea prin adunarea generală a capitalului societății subscris și a sumelor plătite în contul acestui capital.
4. Deciziune cu privire la înființarea societății.
5. Votarea absolutului pe sama fondatorilor.
6. Stabilirea statutelor societății.
7. Alegerea membrilor direcțiunii și ai comitetului de supraveghere și
8. Închiderea adunării.

Sibiu, la 27 Aprilie 1911.

Fundatorii.

Donățiuni.

Pentru fondul jubilar de 25 de ani dela înființarea școlii civile de fete cu internat a Asociațiunii, au intrat încă următoarele donățiuni dela binevoitorii și dela absolvenții școlii:

Ioan Meșianu, mitropolit, 50 cor., Dr. Stroia, 10 cor., Agapia Droc, 8 cor., Ana Mihăileanu, 9 cor., Valeria Popescu, 4 cor., Emilia Dr. Ratiu, 15 cor., E. Russu, 20 cor., Victoria Boiu, 5 cor., Delia Olariu, 10 cor., M. B., 4 cor., vicar: Pușcariu, 5 cor., Ioanna Moldovan, 15 cor., Ioan de Prede, 20 cor., Elsa de Heldenberg, 5 cor., Eugenia Pușcariu n. Moga, 20 cor., Familia Moga, 30 cor. — Olivia Florea, 3 cor., Elvira Moșiu, 5 cor., Beatrice Ilea, Gabriela Popovici, Maria Olariu, Rufina Nartea, câte 3 cor., Irina Fauru, 10 cor., Elena Gabor, 3 cor., Surorile Chirtop, 10 cor., Constanța Cothisel, Cornelia Pasou, Septimia Damian, câte 5 cor., Eugenia Popovici, 6 cor., Ana Pop, Irina Fauru, Ana Dabici, Elena Coca, Maria Ciucean, câte 5 cor., Marta Fauru, 10 cor., Margareta Gheorghiu, Olimpia Ciugudean, Lucreția Marinescu, Elisaveta Mezin, Olga Draia, Maria Hânza, câte 5 cor., Cornelia I. Papp, 10 cor., Lucia Hosszu, Elena Seridon, Ana Cherebeșu, câte 5 cor., Maria Cosian, 10 cor., Minerva Faraș, 5 cor., Viorica Pop, 6 cor., Surorile Fauru, 8 cor., Antonela Marchiș, 3 cor., Maria Trălaș, Maria Tintorescu, Constanța Bohățiel, câte 5 cor., Paraschiva Comșa, 3 cor., Elena Papp,

Cornelia Brediceanu, Elena Boșoa, Maria Antal, Virginia Stănilă, Maria Vișian, câte 5 cor., Laura Popp, 10 cor., Felicia Lăbunțiu, 6 cor., Elena Siandru, 20 cor., Beatrice Ilea, 3 cor., Dr. I. Borcia, 20 cor., Maria Vișian, 5 cor., Eugenia Popovici (Lugosi), 14 cor., 40 fil., Elisaveta Florea, 3 cor., Elisaveta Mezin, 10 cor., Maria Duma, 3 cor., Elena Siandru (expos. lucrurilor), 232 cor., 52 fil., Elena Coca, 5 cor., Ana Cherebeșu, 3 cor., Marioara și Ion Dănilă, 10 cor., Viorica Chirtop, 37 cor., Irina Fauru, 5 cor., Elena Gabor, Lucreția Marinescu, Rufina Nartea m. Paștea, câte 3 cor., Marioara Boroiu, 20 cor., Elena Paștea, 3 cor., Olivia Florea, 10 cor., Elena Satu m. Varna, 6 cor., Virginia Stănescu, 3 cor., Aurora Popovici m. Dr. Olariu, 10 cor., Melania și Victoria Tintorescu, 8 cor., Eliza G. Comsia 10 cor., Letiția Lesnicu m. Dr. Chirilovici, 5 cor., Irina Velcean, 3 cor. — Suma: 937 cor. 92 fil. Cu suma precedentă: 2258 cor. 92 fil.

Livia Cioclan, o acție „Lumina”, 200 coroane.

Direcțiunea școlii exprimă profundă mulțămire. (Va urma).

NOUTĂȚI.

Dela cassa arhidiecezană. Institutul de credit și economii „Brădetul” din Orlat, donează pe sama fondului cultural arhidiecezan suma de 100 Cor.

Din parlament. În dietă se discută și acumă bugetul ministrului de agricultură. Cum discuția merge foarte încet, guvernul va cere ca dieta să țină seдинță până la orele 3 d. a. nu până la 2, ca de obicei. În ședința de Marți a dietei a vorbit și deputatul naționalist român Dr. Ștefan C. Pop, cerând mai multe îmbunătățiri pe seama poporului muncitor. A criticat acțiunea guvernului în favorul Săcilor din Ardeal, și a cerut, ca guvernul să țină seama de toți locuitorii țării deopotrivă și să nu facă deosebire între ei. Cu toate că vede o mică îndreptare spre bine în conducerea ministerului de agricultură, bugetul nu l votează.

Dela „Asociațiune”. Aducem la cunoștința on. direcțiunii ale despărțimintelor și domnilor membri ordinari ai „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român”, că cu data de astăzi biroul a început să reclameze direct taxele restante pe anul trecut (1910) și îi rugăm pe toți cei ce se găsesc în restanță cu taxa pe anul trecut să binevoiască a răscumpăra chitanțele (biletele de legitimare), care li se vor prezenta de către oficiile poștale, cărora aparțin, iar onor. direcțiuni ale despărțimintelor să înainteze și dăsele, fără întârziere, taxele pe anul trecut, încasate și până la data de față încă netranspuse cassei centrale. Sibiu, 16 Maiu n. 1911. Broul „Asociațiunii”.

La școala de industrie a Reuniunii femeilor române din Sibiu (str. Schevis Nr. 15) începând de Sâmbătă 13 Maiu se poate vedea un prea frumos covor lucrat în atelier anume la comanda dlui Scotus Viator. Acest minunat covor este lucrat în țesătură smyna, pe motive originale românești, și e de 5 m. lung și 3 metri lat. Anul trecut cu ocazia vizitei distinșului ziarist englez în orașul nostru, l-au fermecat țesăturile și lucrările noastre industriale românești, admirând atât culorile distinse și alese, cât și variația motifelor, și a hotărât să-și impodobească castelul din țara lui îndepărtată cu un asemenea produs de-al nostru, comandând acest covor în școala industrială de aici. Un bun exemplu pentru publicul nostru românesc.

† Gerasim Rațiu, consilier ministerial în penzie, cavaler al ordinului coroanei de fer ol. III. etc. a decedat în 26 Aprilie (9 Maiu) a. c. în etate de 64 ani în Budapesta, și-a fost înmormântat conform ritului bisericeii noastre Joi, în 28 Aprilie (11 Maiu) la arele 5 p. m. Fle-i țărana ușoară și memoria binecuvântată!

Demisiune. Din Bosnia se anunță, că șeful țării, Varešanin, și-a dat demisiunea, care a și fost primită. Demisiunea a produs mare senzație în Sarajevo.

Un memoriu. Se vestește din Constantinopol, că fruntașii poporului macedonoman au înaintat Porții otomane un memoriu, în care arată că patriarhul grec nu le permite oficierea liturghiei în limba românească, și cer intervenirea Porții pentru a se face dreptate celor năpăstuiți de elementul grecesc.

Nou tribunal. Ministrul de justiție a luat dispozițiuni pentru înființarea unui tribunal regesc în Vârșat. Tribunalul va avea nouă judecători și trei procurori.

Dar împărătesc. Cu ocazia jubileului de 50 ani al Reuniunii artiștilor din Viena, Maiestatea Sa monarhul nostru a dăruit o sută de mii coroane pentru scopurile fondului de pensii al reuniunii și pentru sprijinirea artiștilor vienezi.

Închiderea birturilor. La propunerea vicecomitetului Aurel Issekutz, într-una din ședințele comitetului municipal din comitatul Caraș-Severin, s'a hotărât ca în zilele de Dumineci și sărbători, dela opt ore dimineața până la 4 după amiez, să se țină închise toate birturile sătești aflătoare pe teritoriul acestui comitat.

Comisar ministerial. Ministrul de culte și instrucțiune publică a numit și în anul acesta pe directorul liceului din Lugoj, pe dl Nicolae Putnoky, de comisar la examenul de maturitate dela școala noastră comercială superioară din Brașov.

Biblioteca populară. Dumineca trecută s'a inaugurat în București prima bibliotecă populară a „Societății ortodoxe naționale a femeilor române”. Biblioteca este instalată în localul unei școli primare, are 400 volume, cu surieri d'ale autorilor români, traduceri morale în spiritul societății, și este pusă sub conducerea unui preot.

Despre radin. Celebra savantă din Paris, dna Curie, la invitarea mai multor profesori italieni, a ținut o conferință în aula universității din Genova Italiei. Dna Curie a vorbit o oră întregă despre descoperirea radiului și a explicat în mod clar și logic toată istoria descoperirii acestui element, care este destinat a deschide orizonturi nouă în știință.

Mulțămire. Dl Ioan Lucăcel inv. pens. și soția sa Maria n. Todea, au dăruit bisericeii noastre gr. rom. din Balșa, un policandru pentru 16 lumini și o candelă, ambele în valoare de 200 cor., pentru care faptă creștinească le aducem și pe această cale mulțămire. Balșa (pp. Geosgiu) la 23 Aprilie 1911. N. Todea, paroh rom. gr. ort.

Contribuiri. Pentru ridicarea unui monument la mormântul fostului profesor seminarial Dr. P. Șpan au mai intrat la direcțiunea seminarului „Andreian”: dela S. Rasu, protop. în M. Oșorheiu 10 cor., N. Motora, din Murăș-Sângeorgiu, T. Muica, din Erdő-Sângeorgiu, D. Vidrighin, din Sâmbenedio, parohi, câte 5 cor., Z. Oprea, din Bandul-de-câmpie și P. Mateiu, din Corunca, parohi, câte 3 cor., V. Hodoș, din Iolandal-mare, P. Popp, din Cărbidul mare, A. Oțean, din Medesfalău, I. Boblebec, din Năsna, M. Chibeleon, din Berghia și P. Săciu, din Gernesig, parohi, câte 2 cor., I. Moldovan, din Năsna, I. Flămând, din Medesfalău, V. Laurențiu, din Gernesig și C. Iosof, din Iolandal-mare învățători, câte 2 cor. Total 51 cor., din care sumă conform dorinței donatorilor, a treia parte 17 cor. s'a predat dlui V. Tordășianu, președintele Reuniunii sodalilor români din Sibiu, ca contribuie la „Fondul Dr. P. Șpan pentru ajutorarea copiilor de Moți, aplicați la meserii”.

Maialul gimnaziului român gr. cr. din Brad va fi Duminecă, în 1/14 Maiu 1911, în caz de timp nefavorabil în Duminecă următoare (8/21 V.), în pădurea „Crisănei”. Taxă de participare după voe în folosul „fondului școlarilor morboși” dela gimnaziu. Se invită toți binevoitorii școlii românești. Comisia aranjatoare.

† Leontina Flămând, a decedat Luni în 8 Maiu (25 Aprilie la 1 oară după amiez, în al 8-lea an al etății și a fost înmormântată Mercuri-ia în 10 Maiu (27 Aprilie) a. c. în cimiteriul bisericeii gr-ort. din Borgo-Rus. Fle-i somnul lin!

Triste rezultate. În Maramurăș se fac acum asentările. Dintre 459 de feciori, cum se vestește din Sighet, au fost declarați capabili de serviciul militar numai 41. Rezultatul acesta slab stă în legătură cu consumarea necompătată a beuturilor alcoolice.

Apanajul principilor din Sârbia. Guvernul sârbesc a înaintat scupținei un proiect de lege în afacerea apanajului anual al principilor din familia regală a Sârbiei. Conform proiectului de lege, moștenitorul de tron Alexandru va primi 120 de mii dinari, principele George și principesa Elena o rentă anuală de câte 60 de mii dinari.

Mulțămire. În numele comitetului parohial și al întregului popor credincios din comuna Andrașfaleu român, protopresb. Sighișoarei, ne simțim plăcuți obligați a aduce și pe această cale prinos de mulțămire binefăcătorului neamului nostru, dlui Vasile de Stroescu, care în bunătatea inimii sale a dăruit suma de 500 cor. pentru școala noastră. Andrașfaleu român, la 26 Aprilie 1911. George Maior, paroh gr-ort. Nicolau Marcu, inv. și not.

Iesușii în Rusia. Deodată cu ieșitul Verșinski, despre care am anunțat că a fost expulsat din Rusia, a dispărut din Petersburg și ieșitul Urban, organizatorul propagandei catolice în străinătate. Guvernul rus a descoperit toată agitația făcută în favorul acestei propagande și a constatat, că învățăturile ieșuitice au străbătut în unele cercuri din capitala rusească, precum și în provincie, mai ales în lumea damelor. E același lucru, care nu demult se petrecuse și în România.

Cartea piloților. În săptămâna trecută a apărut în Londra o carte interesantă cu titlul: *Trecutul, prezentul și viitorul aeroplanului*. În lucrarea aceasta au scris aproape toți aviatorii de seamă câte o notiță sau articol mai lung. Se constată din lista piloților, că în ziua de astăzi întrebuințează aeroplane peste 700 de oameni, în deosebi francezi și americani. Iată câteva din profesurile aviatorilor celor mai distinși: Paulhan speriază, că aeroplanul are să sboare cu înălță de 150 km. pe ceas; o înălță mai mare cu greu va putea fi ajunsă, deoarece este vorba de cel mai mare dușman al aviatorului, adică e vorba de vânt. Aviatorul Roe proroceste, că în vreme de 20 de ani mașinile de sburat vor fi atât de perfecte, încât Oceanul atlantic, dela Liverpool și până la New-York, va fi trecut în 18 ore. Se mai tratează în carte despre aeroplan în armată, unde, în serviciul de spionaj, va avea un rol foarte însemnat. Experiențele, despre cari vorbesc aviatorii în cartea pomenită, au fost adunate în mijlocul celor mai mari primejdii ale oamenilor disprețuitori de moarte.

La fondul Dr. P. Șpan pentru ajutorarea copiilor de Moți, aplicați la meserii al „Reuniunii sodalilor români din Sibiu”, clericul Petru Sabău din Lupșa, în ferile s. Paști, distribuind între credincioșii din comuna natală a regretatului Dr. Petru Șpan, chipul acestuia, cumpărat cu cor. 6-90, a încasat următoarele daruri, din cari cor. 50-10 i-a predat la destinație, și anume: Dna Valeria Sabău născ. Fodorean 2 cor. Ioan Onea, paroh gr-ort. Andrei Candrea, paroh gr-cat. câte 5 cor. V. Crișan, G. Giurgiu, N. Sabău câte 3 cor. P. Giurgiu, D. Bedeleian, A. Hătegan câte 2 cor. T. Ciapă, N. Giurgiu, N. Giurgiu, I. Sărb, N. N., I. Pasou, inv. câte 1 cor., iar alții cu sume mai mici, sub o coroană, au contribuit la acest fond. Dela credincioșii bis. gr. cat. din Lupșa, s'a adunat în d. s. (a doua zi de Paști) 6 cor. 42 fil. (Starea fondului cor. 587-08). Pentru prinos, adus memoriei profesorului Dr. P. Șpan, exprimă mulțămire în numele comitetului: Vic. Tordășianu, preșident.

Birou de informații în Budapesta. Atragem atențiunea publicului cetitor asupra inseratului cu titlul de sus din numărul nostru de astăzi.

Cărți și reviste.

O broșură de igienă, scrisă de Dr. Ioan Popp, medic-colonel în retragere în Sibiu, conține pe 70 pagini următoarele 5 articole vrednice de citit și de urmat: Alcoolul și sistemul nervos; arterioscleroza (morb al bătrânelor); despre boalele infectioase ale copiilor; o reformă a trailului nostru; lupta în contra boalelor sifilitice. S'a tipărit în Brașov, în tipografia A. Murășanu, 1911. Prețul nu e indicat.

Un adio.

Îndepărtându-mă cu grabă din Sibiu, fiind reclamat de unele afaceri urgente, nu mi-am putut lua rămas bun dela iubii și stimați mei prietini, cunoscuți și dela toți aceia cu cari am venit în atingere; deci îmi iau un sincer adio pe această cale, și, dorindu-le tuturor mult bine și fericire, le zic: la revedere cu voie bună!

Buciam, comit. Făgăraș, luna lui Maiu, ziua de sf. George 1911.

George Dobrinu.

Nr. 82/1911.

(153) 1—3

Concurs.

Pentru ocuparea postului de cântăreț dela biserica gr. or. rom. Sf. Nicolae din Brașov-Schei din protopopiatul Brașovului escriem concurs cu termen de 45 de zile dela prima publicare în acest ziar.

Emolumentele sunt:

1. Salar de 1000 cor. pentru primii doi ani de serviciu provizoriu.

2. Locuință în curtea bisericii începând cu 29 Sept. 1911.

3. Venitele obținute la diferitele servicii bisericești.

Concursul se va înainta prezidentului subsemnatului Comitet parohial, în termenul hotărât, însoțite de următoarele documente:

1. Certificat de botez;
2. Atestat de sănătate;
3. Testimoniul ultimei clase absolvate;
4. Atestat de moralitate.

5. Diploma de cântăreț, sau alt document similar, din care să se poată vedea îndreptățirea petentului de a funcționa ca cântăreț bisericesc.

6. Alte documente de serviciu.

Fiecare concurent e obligat a cânta în biserica Sf. Nicolae în vr'o Duminecă la liturgie.

Notificările se vor face prezidentului.

Brașov, în 26 Aprilie 1911.

Comitetul parohial al bisericii române ort. res. dela Sf. Nicolae în Brassó (Brașov).

Dr. V. Saftu

prezident.

I. Prișcu

secr. prov.

Anunț de licitațiune.

În 31 Maiu v. (13 Iunie n.) a. c. la oarele 2 după amiază se va da prin licitațiune minuendă în întreprindere edificarea școlii canfesionale gr. ort. rom. din comuna Cerghidul-mare, comitatul Târnava-mică, pe baza planului și preliminarului de spese aprobate de prea Ven. Cons. sub Nr. 2586 școl. și Nr. 1983/1910 de comit. adm.

Prețul de strigare 6937 cor. 36 fil.

După aceasta sumă are a se depune valdiul de 10% în bani gata sau în hârtii de valoare.

Licitațiunea se va ține în edificiul școlii. Planul și preliminarul, precum și condițiunile de licitațiune se pot vedea la oficiul parohial.

Comitetul parohial își rezervă dreptul de a da în întreprindere zidirea, aceluia dintre minus oferenti, în care va avea mai multă încredere.

Ajutorul de lipsă, atât lucrul cu carul, cât și cu palma îl dă comuna bis., iar plata lucrului e a se detrage din suma totală.

Cerghidul-mare, în 17/30 Aprilie 1911.

Petr Popp

prez.

Vasile Bădea

epitrop.

Nr. 223/1911 prot.

(153) 1—3

Văzut:

Stefan Russu

protopop.

**Városmajor-Sanatorium
și Hydrotherapie**

26 odăi aranjate foarte modern,
supraveghiere medicală constantă.

Telephon 88—89

Biron central, stabiliment medical:

Budapesta, Ferencz-körut 29

Consultațiuni dela orele 8—9 a. m. și
4—5 p. m.

[448] 22—

Director-șef

Dr. Cosmutza.

Birou de informații.

Cunoscând multe lipsuri ale publicului românesc din provincă, m'am hotărât să deschid în **Budapesta** birou de informații și

Agentură românească.

Orice informație relativ la petițiile înaintate la ministerii și la alte foruri, orice informații comerciale și în general în orice cauză — dau în restimp de 2—3 zile ori și cui, rezolvând toate chestiile în modul cel mai cinstit.

Urgentez rezolvirea petițiilor. Vorbește în persoană cu referentul cauzei și rog rezolvare favorabilă.

Fac tot felul de mijlociri comerciale și comande.

Prețuri moderate, serviciu prompt informații detaliate.

La aviz aștept la gară.

(140) 3—10 **L. Olariu,**

Budapesta, Lajos-utca 141 III/19.

**Făina lactată
NESTLÉ**

Este dovedită după o lungă experiență ca foarte bună pentru copii sănătoși și bolnavi cât și pentru bolnavii de stomac. Impedică și înlătură vărșăturile, diareea, catarul intestinelor — Broșura „Ingrijirea Copiilor” se poate avea gratuit de la NESTLÉ, Viena I. Biberstrasse 11.

Nu numai în**AMERICA**

zac banii pe drumuri, ci și la noi ușor poți ajunge milionar!

Cum se pot câștiga pe ușor 3 și $\frac{1}{2}$ milioane?

Cumpărând dela noi o obligațiune de câștig cu premie convertită dela Banca hipotecară ungară și una dela Pesti Hazai!

Acestea sunt cele mai de valoare și cele mai căutate lozuri, fiind garantate din partea visteriei statului! Ele se vând ca pâinea caldă! Pentru a înlesni cumpărarea lor fiecăruia, le vindem de prezent pe ambele pe:

♦ 36 rate lunare de câte 10 coroane. ♦

Cele mai mari șanse de câștig!

— 9 trageri anual —

Iată câștigurile principale: **1 milion!!**

500,000, 400,000, 300,000, 2 de 200,000, 100,000, o mulțime de 75,000, 50,000, 40,000, 25,000, 10,000 cor. și nenumărate mai mici!

Toate câștigurile acestea ajung în fiecare an la sorți în decursul celor 9 trageri, cari sunt în **5 Februarie, 25 Februarie, 25 Aprilie, 5 Iunie, 25 Iunie, 25 August, 5 Octomvrie, 25 Octomvrie, 25 Decemvrie.**

Cu plăcere vindem aceste obligațiuni sau lozuri și numai singuratec:

O obligațiune dela Banca hipotecară ungară cu 6 trageri anual pe **33 rate lunare de câte 6 cor.**

O obligațiune dela Pesti Hazai cu 3 trageri anual de **33 rate lunare de câte 5 cor.**

Cine ne trimite rata primă, — adică suma de 10, 6 sau 5 cor., — aceluia îndată îi trimitem **Lista de rate legală**, în care se induce Seria și Numărul lozurilor ce i-s-a vândut pe baza căreia imediat ia parte la joc. Deja după achitarea ratei prime este îndreptățit cumpărătorul la proximele trageri, iar câștigurile cu care i-s-ar trage lozurile, sunt în întregime ale lui. De sine se înțelege, că achitând și ratele viitoare regulat în fiecare lună, va juca neîntrerupt un șir lung de ani de zile, putând câștiga cu acelaș loz și de mai multe ori. După trei ani, când cumpărătorul a ajuns să plătească toate ratele, (cină vrea, poate plăti și mai multe rate deodată), va primi dela noi lozurile, respective obligațiunile originale și va juca mai departe, fără ca să trebuească a mai plăti ceva! Până la achitarea tuturor ratelor obligațiunile originale se păstrează în cassa noastră de fier sub controla statului. Obligațiunile sau lozurile acestea au o valoare permanentă și se pot vinde oricând cu prețul de bursă, sau se pot lombardă, zălogi.

Zot lozul trebue să se tragă și să câștige necondiționat!!

Nime să nu întârzie cu trimiterea ratei prime, pentru a putea lua parte la tragerile din luna viitoare!

Cu zecile, ba chiar cu sutele ne vin comanda în fiecare zi dela sărac și bogat, dela știutor de carte și neștiutor, dela toți aceia, cari doresc a-și ușura greul vieții!! Fiecare poate câștiga milioane! Nu Vă resgândiți mult! Fiecare să-și încerce norocul! Nu știți din ce tufă sare iepurile! Grăbiți deci, căci tragerile viitoare vor fi în **5 și 25 Iunie.**

Comandele se pot face pe cuponul dela mandatul postal (asignațiunea de bani) trimițându-se rata primă, — adică suma de 10, 6 sau 5 cor. și scriindu-se adresa corectă și legibilă. Pentru achitarea celorlalte rate vom trimite stimaților cumpărători cecuri postale, prin cecece vor cruța spesele de porto.

Cu deslușiri stăm gratuit la dispoziția fiecăruia.

**Ústredná Banca Úcastinný Spolok,
Budapest V., Sas-u. 24 sz.**

(150) 1—3

Câștigul cel mai mare
în caz norocos e de
1 Milion Cor.!

Nu întârziați

Câștiguri cu
600,000 K 90,000 K
400,000 K 80,000 K
200,000 K 70,000 K
100,000 K etc. etc.

a lua parte la a 28. loterie de clasă ces. ung. care acum se începe.

Colectura principală

JULIUS FRIEDE & Co.

SIBIIU

BRAȘOV

Str. Cîsnădiei 1

Str. Mănăstirii 36

recomandă pentru **clasa I.** a cărei tragere va avea loc în **18 și 20 Maiu**

$\frac{1}{8}$ los original	$\frac{1}{4}$ los	$\frac{1}{2}$ los	$\frac{1}{1}$ los
cu prețul oficios de cor. 1.50	3.—	6.—	12.—

Comandele se execută imediat — contra trimitere a banilor înainte prin asemnat postal. Mai simplu e să se noteze pe cuponul asemnațiunei că de care doriți!

Vă rugăm aci a o tăia și a ne-o trimite.

Vă rugăm aceasta comandă a o lipi pe o corespondență.

Comandă.

Onor. Colectură princ. Julius Friede & Co., Sibiu, Str. Cîsnădiei 1.

Rog să mi se trimită buc. los. întregi à 12 cor.

..... " jumăt. " 6 "

..... " sferturi " 3 "

..... " optimi " 1.50 "

Adresa precisă: Numele:

Locuința:

Poșta ultimă:

Bani trimit totodată prin asemnat postal; ori binevoîți a rambursa.

Ce nu doriți — binevoîți a trage dungă peste ele. (141) 4—4

Chequri poștale,
precum și planuri de
joc, se trimit gratuit
și franco.